

ان در گفت و گو با هم میهن تشریح کرد:

بیت در خاور میانه

نصرت الله تاجیک:
آمریکا بین ۴۰ تا ۶۰ هزار پرسنل نظامی در خاور میانه دارد.
طرفداران کاهش عمده نیروها استدلال می کنند به دلیل رقابت فزاینده با چین در هند و اقیانوس آرام و روسیه در اروپا، همچنین کاهش اتکای آمریکا به نفت و گاز خلیج فارس، رفع تهدید از سوی گروه های تروریستی مانند القاعده و نیاز به تمرکز بر دیپلماسی به جای نیروی نظامی، خروج از خاور میانه ضروری شده است

در قسمتی از آنها با ایران همپوشانی دارند و گرنه این نیست که ما هر کاری که بخوایم آنها انجام بدهند یا برای هر کاری از ما اجازه بگیرند. این یک اشتباه است که شاید عمداً این کار را می کنند برای اینکه ایران را مسئول اقدامات آنان جلوه بدهند؛ در حالی که واقعیت این طور نیست و آنها برای خود سیاست هایی دارند که به دنبال منافع خودشان هستند و در عین حال همپوشانی، همکاری و تبادل نظر وجود دارد؛ اما اینکه آنها نیروی نیابتی یا عامل باشند، نیستند.

در مورد سوال شما چنانچه اقدامات نظامی گروه های مقاومت حتی اگر ضروری هم باشد، به تنهایی کافی نیست. آمریکا اهداف شفافیتی ندارد، در بهترین حالت منافع اقتصادی خودش را حتی به قیمت به هم خوردن ثبات و امنیت منطقه ترجیح می دهد و حتی به دلیل مخالفت با سیاست های ایران از موقعیت و ظرفیت های اقتصادی و بین المللی و نظامی خود سوء استفاده می کند و اقدامات نامعقولی انجام می دهد و بارها تصمیم گرفته کشوری را ترک کند یا اقدامی انجام دهد، ولی می بیند منافع اش در آن نیست و به نوعی می شود گفت اهداف بسیار شفافیتی ندارد؛ مثلاً سه چهار سال پیش در زمان ترامپ اعلام کرد می خواهد از سوریه بیرون برود؛ اما زمانی که به عمل رسید دید نمی تواند از مبادین نفتی در شرق سوریه به راحتی دست بکشد و با انگیزه های سیاسی حمایت از کردها و غیره در آنجا ماند و نیروهایی در آنجا دارد. در اهداف آمریکا شفافیت وجود ندارد و بیشتر به دنبال منافع خودش است مخصوصاً منافع اقتصادی و درازمدت. اگر می خواهی قضیه حل شود علاوه بر مسائل نظامی، باید یک روند سیاسی یا گفت و گویی بین گروه های مقاومت و آمریکا وجود داشته باشد و چار چوبی برای حضور یا بیرون رفتن به وجود بیاید. گروه های مقاومت مثل حشد الشعبی یا سایر گروه های مقاومت در عراق علاقه مندند با سیاست دشمن این است که آمریکا از عراق بیرون برود و از آن طرف دولت عراق نظر مخالف دارد که این در آینده می تواند نقاری بین نیروهای مقاومت و دولت عراق به وجود بیاید که در برخی از مواقع شاهدش بودیم.

بخشی که الان وجود دارد این است که صرف حمله به پایگاه های آمریکا تاثیر چندانی بر اینکه آمریکا از عراق و سوریه بیرون برود،

صورت بگیرد. با این حال این تفاهات آخر کار نیست و اول کار است و اول کار تبعاتی دارد و منطقه را بیشتر به آشوب نزدیک می کند و اگر آمریکا خواهان ثبات و امنیت در منطقه است، این گونه اقدامات عامل از بین بردن ثبات و امنیت است. همه اینها در گفت و گو، تماس و ارتباطات شکل می گیرد. متأسفانه به دلیل اینکه ارتباطات سازنده نه بین کشورهای منطقه و نه بین ایران و آمریکا وجود دارد، هر کشوری بر اساس منافعش سلسله قراردادهای تسلیحاتی، نظامی، اقتصادی و... با آمریکا منعقد می کند؛ واقع امر این است که به آرامش پایدار و قطعی کمکی نمی کند و به همین علت است که منطقه روی خوش نمی بیند و توسعه نمی یابد و هر از گاهی یک مسئله موجب جنگ و خون ریزی می شود.

مخصوصاً بعد از جنایاتی که اسرائیل در غزه کرده و حکمی که احتمالاً دادگاه کیفری بین المللی در لاهه علیه نتانیاهو و سران ارتش صادر خواهد کرد، از این به بعد هزینه عادی سازی رابطه با اسرائیل هزینه سنگینی خواهد شد و الان هم با اقدامی که تعدادی از کشورهای عربی در همکاری با آمریکا و اسرائیل داشتند که پرتابه های ایران را ردیابی و منهدم کنند، خود آنها هم در میان کشورها و مردمشان مسئله دار شده اند؛ لذا این مسئله باید درس خوبی برای آمریکا باشد که تلاش نکند مسائل را به صورت یک جانبه، آنچه را که فکر می کند اهداف خودش است، پیش ببرد، بلکه باید تلاش کند یک حرکت جمعی درون منطقه ای شکل بگیرد و این حرکت علیه هیچ کشوری نباشد تا کشورهای متاثرانند با هم در شرایط توازن ژئوپلیتیکی قرار بگیرند و با یکدیگر تعامل سازنده داشته باشند. این رویه خیلی بهتر جواب می دهد تا اینکه آمریکا به دلیل رویارویی اش با ایران و اینکه ایران سیاست های آمریکا و آمریکا سیاست های ایران را قبول ندارد، شاهد این باشیم که آمریکایی ها تلاش کنند به طور یک جانبه مسائل اسرائیل را در منطقه حل و فصل کنند؛ شاید با این ایده که امنیت منطقه را نیز به دست اسرائیل بدهند که چنین چیزی محقق نخواهد شد و اوضاع منطقه را به ضرر آمریکا و کشورهای آسیب پذیر تخریب و جهت دهی خواهد کرد. از این منظر است که گفت و گوی ایران و آمریکا حداقل در قدم اول برای مزاحمت کمتر برای یکدیگر ضرورت دارد. ایران تنها کشوری بوده که پیچاد آمریکایی را که به طور غیرقانونی بر فراز آبی های سرزمینی اش پرواز می کرد، سرنگون کرد؛ تنها کشوری بوده که در ازای حمله اسرائیل به ساختمان کنسولگری اش در دمشق، به اسرائیل در حجم وسیع حمله موشکی و پهپادی کرده است. این اعتماد بنفسی نظامی باید در بخش سیاسی هم انعکاس داشته باشد. آمریکا در موقعیتی نیست که از ایران بخواهد از آن تبعیت کند؛ آنچه را که در بخش پایانی سوال اول شما از «مرکز مطالعات بین المللی و استراتژیک» (CSIS) در مورد ارزیابی وضعیت حضور نظامی آمریکا در خاور میانه آوردیم، در نظر بود یک شمای واقع بینانه از حضور آمریکا در منطقه ارائه شود. درست است که آمریکا حضور پررنگی در منطقه دارد اما به همان میزان مشکلات و آسیب پذیری هایی هم دارد؛ یکی از اصلی ترین چالش ها برای آمریکا همین الان و در صورت خروج از منطقه، گسترش نفوذ روسیه و چین و افزایش قدرت بازیگری ایران است. اگرچه آمریکا تاکنون به طور مامقول نقش و قدرت منطقه ای ایران را به رسمیت نشناخته اما این شناسایی هم بدون مذاکره ایران و آمریکا اتفاق نمی افتد؛ ایران با موقعیت ژئوپلیتیکی و ظرفیت های ژئواستراتژیک و توانمندی های سخت و بعضاً نرم افزاری، یک بازیگر منطقه ای و جهانی است. این نیازمند اعتماد بنفسی بیشتر در تعامل، رویارویی و مذاکره با ذینفعان خارجی و داخلی منطقه است. آنچه خروجی این مذاکرات می تواند باشد، رفتار مسئولانه ایران در برقراری ثبات و آرامش منطقه و عدم تلاش آمریکا برای تحت تاثیر قرار دادن منافع ایران است؛ اگر این روند شکل بگیرد، که نیاز به یک بحث عمومی در جامعه، رسانه ها و دانشگاه دارد، آن گفتمان غالب مورد نیاز منطقه ای برای حل مشکلات بین کشورها است و تسریع تر شکل می گیرد، که در فرصت دیگری باید به آن پرداخت.

درست است که امنیت خریدنی نیست اما صرف بیان این جمله درست، بدون توجه به زمینه های آن کارساز نیست؛ بلکه باید دید چرا کشورها دنبال خرید امنیت هستند؟! غیبت ایران در روند مصالحه سیاسی با ذینفعان داخلی و خارجی منطقه از ایران یک لولوی می سازد؛ آمریکا کشوری پیچیده است و با سوء استفاده از توانمندی هایش مزاحم کشورهاست و با توجه به مناسبات غیرعادلانه روابط بین الملل، ایران حتی اگر این مناسبات را بر نمی تابد و یا در صدد به هم زدن هنجارهای موجود است، این از راه بازیگری و سازوکار موجود بهتر میسر است تا سر شاخ شدن با آمریکا. به اضافه اینکه ما اقتصاد آسیب پذیری داریم و این وضعیت بین ایران و آمریکا باعث سوء استفاده رقبا منطقه ای ایران شده و تبعات امنیت ملی و کاهش بیشتر انسجام ملی را به دنبال دارد و به نوبه خود اجرای برنامه های داخلی و خارجی دولت را غیرممکن می سازد؛ مجموعه توانمندی ها و آسیب پذیری های ایران حکم می کند در سیاست خارجی رویکرد توازن رابطه با غرب و شرق را دنبال کند و برای تامین منافع و مصالح ملی فاصله اش را از دو طرف به یک میزان تنظیم کند و در گرداب بازی قدرت ها نیفتد؛ انشالله!

۴ در جریان عملیات «وعده صادق» ایران از طریق سیاسی و نظامی همسایگان را از همکاری با آمریکا و اسرائیل بر حذر داشت در حالی که سخنگوی وزارت خارجه صریحاً اعلام کرد که ۲۰ کشور در رهگیری پرتابه های ایران نقش داشته اند؛ با توجه به استقرار پایگاه های نظامی آمریکا در کشورهای عراق، قطر، عربستان و برخی دیگر از کشورها، این تهدید ایران تا چه میزان بر واقع گرایی استوار است؟

تهدید ایران بعد از حمله اسرائیل به این نحو بود که اگر در اقدامی که ایران در پاسخ به حمله اسرائیل انجام داد و اسرائیل خواست مقابل به عمل کند، چنانچه از امکانات این کشورها استفاده کند، ایران واکنش نشان دهد. کما اینکه می دانیم اسرائیل با اقداماتی که در پایگاه هشتم شکاری کرد، با عملیات ترکیبی شلیک از جنوب شرقی سوریه و پرواز ریزر پرنده احتمالاً داخل ایران تقریباً از هیچ امکاناتی از کشورهای همسایه به جز فضای عراق استفاده نکرد. منتهای این قضیه، اگر بحث ایده تهدید ایران که با اسرائیل همکاری نکنند را به صورت کلی مطرح کنیم و نه در ارتباط با وعده صادق، این تهدیدات تا حدی مؤثر است که به کشورهای که احتمال می دهیم هوایمهای اسرائیلی بخواهند در آنجا سوختگیری کنند؛ چون یکی از معضلات اسرائیل در دسترسی به فضای ایران اگر بخواهد از هوایمها استفاده کند مخصوصاً هوایمهای اف-۳۵ این است که باید به آن سوختسانی شود و چون خودش ندارد به آمریکا وابسته است؛ مگر اینکه بخواهد از امکانات سوختگیری در فرودگاه های عربستان، بحرین، امارات و پایگاه هایی که ناتو در ترکیه یا اسرائیل در آذربایجان دارد، استفاده کند. اینکه تهدید کنیم این کشورها برای ضربه زدن به ما امکاناتی در اختیار اسرائیل قرار ندهند کف قضیه است که تا حدی مؤثر است، اما باز دارند مقطعی است و باز دارند قطعی نیست و از منظر سیاسی کشورها را از ما دور می سازد؛ یعنی اگر یک فضا یا فرجه ای برای همکاری بین ما و این کشورها باشد، این گونه موارد می تواند برهم زننده روابط سیاسی ما هم باشد؛ بنابراین باید دقت کنیم که اولاً باز دارند قطعی نیست؛ یعنی روش هایی پیش بگیریم که باز دارندگی قطعی داشته باشند و ثانیاً کشورهای دیگر را از ما دور نسازد؛ با علیه ما نکند و با اجماع علیه ما به وجود نیارد.

۵ ایالات متحده اخیراً می خواهد یک توافق امنیتی را با عربستان به امضا برساند که از آن با عنوان مقدمه عادی سازی با اسرائیل یاد می کنند؛ این توافق چه تبعاتی برای ایران دارد؟

اگر چه توافق امنیتی هنوز به امضا نرسیده و در شرف امضات و دارند روی جزئیات مذاکره می کنند و از ماه مارس گذشته مذاکراتی را شروع کرده اند و در همین هفتمین سفر بلینکن به منطقه در حال ریزی هستند، اما هم مشکلات زیادی هنوز در پیش رو دارند و هم روند خطرناکی علیه ایران در حال شکل گرفتن است. آمریکا قرارداد امنیتی را در گروه عادی سازی روابط عربستان و اسرائیل قرار داده و عربستان عادی سازی روابط با اسرائیل را در گروه قرارداد امنیتی می داند. عربستان برای عادی سازی سه خواسته دارد: قرارداد امنیتی و تقویت دفاع هوایی، کمک به احداث تاسیسات فن آوری هسته ای و شناسایی و اجرای روند دولت در فلسطین. اما اینکه عربستان خواهان حفاظت آمریکا است نشان می دهد که عربستان به مخاطرات موضوع واقف است؛ یعنی می داند که اگر عربستان بخواهد روابطش را با اسرائیل عادی سازی کند و به هر دلیلی این کار را بکند، چه از جهت استفاده از امکانات اقتصادی و فن آوری اسرائیل و چه استفاده از اسرائیل به عنوان عامل متوازن کننده علیه ایران، این روند مورد تحمل ایران نخواهد بود.

عربستان و ایران بعد از سال ها تلاش دارند دوران تنش را نشوند و لذا معتقدم آمریکا نباید اقدامی بکند و توازن ژئوپلیتیکی منطقه با عوامل خارجی مخصوصاً نقش آمریکا که ایران نسبت به آن بی اعتماد است، به هم بخورد و برعکس، باید تلاش شود کشورهای منطقه با هم سازگاری بیشتری داشته باشند تا اینکه آمریکا با فشار بر آنها برای اینکه روابطشان را با اسرائیل عادی سازی کنند تلاش می کند این تفاهات

دیپلمات ها

کنفرانس هسته ای در اصفهان

رئیس انجمن هسته ای ایران گفت: برگزاری کنفرانس هسته ای در اصفهان و مقالاتی که ارائه شده است نشان می دهد فناوری هسته ای ایران به بلوغ رسیده است. جواد کریمی ثابت در سخنانی در مراسم افتتاحیه اولین کنفرانس بین المللی هسته ای در اصفهان گفت: تا سال ۲۰۵۰ تولید برق هسته ای قرار است سه برابر شود و این نشان می دهد که دنیا با شرایط بهتری از مزایای انرژی اتمی بهره مند می شود. وی گفت: ایران با شعار فناوری هسته ای برای توسعه پایدار، این صنعت را پیش می گیرد و در رشد و توسعه نگاه به نیازهای نسل آینده دارد. کریمی ثابت ادامه داد: بیش از نیمی از اهداف هفده گانه توسعه پایدار با فناوری هسته ای امکان پذیر است و ایران تولید ۲۰ هزار مگاوات برق اتمی را در این راستا دنبال می کند. وی گفت: این کنفرانس در شانزده پنل و سیزده محور کار خود را آغاز کرده است و می توانیم بگوییم که با برگزاری این کنفرانس و ارائه مقالات متعدد فناوری هسته ای ایران به بلوغ رسیده است.

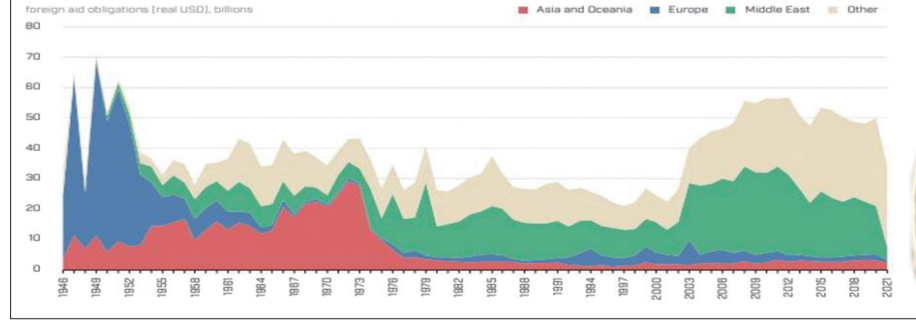
ادعای برنز درباره ایران و روسیه

رئیس آژانس مرکزی اطلاعات (سیا) آمریکا در گفت و گویی به تکرار ادعاهایی درباره روابط دفاعی ایران و روسیه پرداخته و درباره سطح فعالیت های هسته ای ایران اظهار نظر کرد. «ویلیام برنز» رئیس سیا با مطرح کردن ادعاهایی درباره همکاری دفاعی ایران و روسیه، گفت که شراکت روسیه و ایران در حال پیشروی «در مسیر بسیار خطرناکی» است. پایگاه خبری بیزنس اینسایدر گزارش داد که برنز در گفت و گویی با شبکه سی بی اس مدعی شد، روسیه در ازای دریافت کمک های نظامی برای جنگ در اوکراین در حال ارائه کمک هایش به ایران در زمینه برنامه موشکی است. روسیه از سوی اوکراین و متحدان غربی آن به استفاده از پهپادهای ایرانی در جنگ اوکراین متهم شده است. ایران این ادعا را رد کرده و گفته است که همکاری های نظامی آن با روسیه در چار چوب روابط دفاعی دو جانبه بوده و ارتباطی به جنگ اوکراین ندارد. برنز مدعی است که ایران تسلیحاتی به روسیه داده که در جنگ اوکراین، از جمله علیه زیرساخت های غیرنظامی استفاده شده اند. رئیس سیا همچنین در ادامه مدعی شد که روسیه در حال بررسی عرضه هوایمهای جنگنده به ایران نیز هست. برنز در بخش دیگری از اظهاراتش درباره ایران گفت که برنامه هسته ای ایران بیش از پیش پیشرفته است. او مدعی شد که برنامه هسته ای ایران اتا حدی پیشرفته است که اگر بخواهند پافرات بگذارند، غنی سازی ۹۰ درصدی تنها چند هفته طول می کشد. «برنز با ادعای اینکه ایران پیشتر، در برنامه هسته ای خود اهداف نظامی را دنبال می کرد که در سال ۲۰۰۳ متوقف شد، گفت که فکر نمی کند ایران تلاش هابری ساختن تسلیحات هسته ای را از سر گرفته باشد.

رایزنی های گروسی در تهران

مدیرکل آژانس بین المللی انرژی اتمی، عصر روز دوشنبه ۱۷ اردیبهشت ماه با وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران دیدار و رایزنی کرد. به گزارش ایسنا، رافائل گروسی که روز دوشنبه در رأس هیئتی برای شرکت در کنفرانس بین المللی هسته ای و مذاکرات با مقامات عالی هسته ای و سیاسی کشور وارد تهران شد، با حسین امیرعبداللهیان در محل وزارت امور خارجه دیدار کرد. مدیرکل آژانس بین المللی انرژی اتمی همچنین عصر دوشنبه در مذاکراتی جداگانه با علی باقری، معاون سیاسی وزیر امور خارجه دیدار و گفت و گو کرد.

نمودار ۲- کمک های خارجی آمریکا در مناطق آسیا-اقیانوسیه (قرمز)، اروپا (آبی)، خاورمیانه (سبز) و بقیه دنیا (خاکستری)